

Van den dienst of het ambt der Kerk¹⁾.

264. Wat is de ambtelijke dienst der Kerk?

Het is de openbare prediking van 't Woord Gods, de bediening der Sacramenten, en de kerkelijke tucht, tot volmaking van het heil der uitverkorenen ingesteld.

265. Waarom heeft God den dienst der Kerk ingesteld?

Opdat Hij ons daardoor in Zijn verbond zou opnemen, ons er in zou bewaren en ons vast verzekeren zou, dat wij er in zijn en in eeuwigheid zullen blijven.

266. Waarom zegt gij, dat wij door den dienst (der Kerk) in Gods verbond worden opgenomen en erin bewaard worden?

Omdat hij 't werktuig van den H. Geest is, waardoor Hij het geloof en de bekeering, die God in Zijn verbond van ons vordert, in de harten der uitverkorenen werkt en versterkt.

267. Wordt aan den H. Geest Zijn eere niet ontnomen, wanneer de heiligmaking wordt toegewezen aan den dienst (der Kerk)?

Volstrekt niet; want de kracht en werking²⁾, waar door wij geheiligd worden, is geheel van den Goddelijken Geest. De dienst der Kerk echter is slechts Zijn instrument (werktuig), waardoor Hij de zielen en harten der uitverkorenen beweegt, op den tijd en de wijze, waarop Hij hem goedgevindt; niet omdat Hij niet anders kan, maar omdat het de Goddelijke wijsheid heeft behaagd door de dwaze prediking van het kruis zalig te maken, die gelooven.

268. Wat moet door de Dienaren (des Woords)³⁾ gepredikt worden?

Niets dan het Woord van God, vervat in de Wet en het Evangelie.

H.

G. B.

1) De ministerio ecclesiae = van den dienst, het ambt der Kerk. Cf. „Kerkendienst“. (Zondag 38. H. Cat.) Ursinus spreekt van het ministerium zonder meer, van het ministerium ecclesiae, ministerium ecclesiasticum, publicum ministerium, ministerium Evangelii etc. De behandeling van dit ministerium (ambt) der Kerk acht hij zóó gewichtig, dat hij hieraan het vierde hoofdstuk van zijn Groote Catechismus heeft gewijd.

2) efficiencia.

3) ministris.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Waarom het gaat.

Uit het verweer van Brachmann in zijn „Alfred Rosenberg und seine Gegner“, blijkt duidelijk, waarom het in den Duitschen kerkelijken strijd gaat.

De schrijver van de genoemde brochure onderscheidt drie groote tijdperken in de geschiedenis van het Duitsche rijk. Het eerste is dat van de „Christianisatie der Germanen“, waarin, zooals hij zegt, tegelijk een Germanisatie van het Christendom begon, zonder welke beweging het Christendom vermoedelijk tot de Middellandsche Zee beperkt gebleven en nooit een wereldreligie geworden zou zijn. (Men versta dit goed: zijn eigenlijke kracht zou het Christendom aan de Germanische waarden ontleend hebben, die in hetzelfde ingedrongen (zonden) zijn. Uit zichzelf was het daartoe niet in staat geweest!)

wereld- en levensbeschouwing tot wetenschappelijke uitdrukking brengt.

Dat hiervoor belangrijke bijdragen zijn geleverd. Kuiper schonk in het tweede deel van zijn „Encyclopaedie“, Bavinck in zijn „Christelijke Wetenschap“ waardevolle bouwstoffen voor een eigen wetenschapsleer. De laatste ontwierp bovendien in zijn „Christelijke Wereldbeschouwing“ de schets eener filosofie. Woltjer liet in zijn oratiën ons menig filosofisch fragment na. Ook de eerste twee deelen van Geesink's „Van 's Heeren Ordinantien“ zitten, schoon populair uitgewerkt, vol wijsgeerige gedachten. Om nu van studiën der jongere generatie niet te spreken.

Als vóór-arbeid is dit alles niet te versmaden. Moge echter een nieuwe periode ons verrassen met een filosofie uit eigen beginsel gegroeid.

Onze tijd roept er om.

De vooruitgang der Gereformeerde wetenschap hangt er voor een groot deel van af.

Bestudeering van de historie der filosofie is uitnemend, mits ze leidt tot een eigen filosofisch systeem.

Met filo-filosofie mag geen genoegen genomen. Met minder dan het scheppen van een filosofie kunnen we niet tevreden zijn.¹²⁾

En — wat misschien nog het sterkste spreekt — het is bekend, dat Prof. Dr. H. Bavinck er in zijn latere levensjaren ernstig aan gedacht heeft zijn professoraat neer te leggen om gedurende den tijd, die hem nog restte al zijn denkkraft en geweldige wetenschap te besteden aan het zoeken, het bouwen van een christelijke filosofie.¹³⁾

12) „De Reformatie“, III, 49; 7 Sept. 1923. De eerste zin van de tweede alinea van dit citaat loopt niet.

13) Dit werd mij medegedeeld door den vriend van Prof. Bavinck, Dr. W. H. Nieuwhuis, overl. te Kampen. Meermaals had Prof. Bavinck met hem over dit plan gesproken.

met het door Kerk beleden „Kuyper, die aan de onder-, spreekt van het de betuiging voor de eene „welgekerken saam“, oft hem op dit

van Nederd. te kerken zulk leeft aanvaard, ing van beide men kan dat et Gods Woord ruggenomen te ve voorstelling volge nu geldt. Maar J.J. nga in bedoeld dat de kerken reenigen, doch en ten aanzien des Woords... e, waarvan één Want het be- ig, dat de aa en in de keus a dat niemand en als dienaar wege de plaats. Hij kan zijne je Universiteit, nland, aan een ijn, dat doet er kennis en be- rd van helijde- geschildpunt bij eweest. Dat be- eerde Kerk ook d als de kerken het bezitten der or de opleiding aan die inrich- den gestudeerd, ng hadden ont- estudeerd, afga- Da J. H. Riet- : „Dit heeft de d zij haar Theo- den dienst des chen, die elders migen op grond het predikambt School, uitzonde- art. 8“. En later tie wilden eerst : zij hebben ten i dit gold voor van vrije studie t hij hier: „op- natuurlijk: op- kerk. Men leze zijn geheel, en

Verschil in Schriftgeleef.

Onder redactie van Prof. Mr. P. Scholten, Dr. J. Koopmans, Prof. Dr. H. Kraemer e.a. is bij G. F. Callenbach N.V. te Nijkerk een nieuw tweemaandelijksch tijdschrift verschenen, dat een getuigenis van Gods Woord wil geven, reformatorisch wil zijn, in de theologische beweging, die in K. Barth haar grootste figuur ziet, wil staan, zich vooral bij Van der Brugghen wil aansluiten en van Prof. Gunning leeren, en meent juist de leer van Dr. A. Kuyper te moeten bestrijden, al wil het soms ook aanknoopen aan hetgeen hij verkondigde. Dit wordt in Ter opening gezegd. Het zal belangrijk zijn na te gaan, wat dit tijdschrift met zijn bewakende en uitgebreiden staf van redactieleden en medeverantwoordelijke auteurs bieden zal. Behalve eene interessante Kroniek van Dr. O. Noordmans, Dr. G. L. Patijn, N. Stufkens, en Mr. G. E. van Walsum, en eene Boekbespreking, bevat het eerste nummer een artikel Evangelie en Recht van Prof. Mr. P. Scholten, waarin hij uitgaat van 's Heeren staan vóór, en woord tot, Pilatus, om over afstand en samenhang van Kerk en Staat te handelen, en over de macht en het recht van den magistraat of rechter. Hij wil bij deze quaestie ook gerekend hebben met het Oude Testament, bezien in het licht van het Nieuwe, maar gaat niet redeneeren vanuit hetgeen in de Heilige Schrift over schepping en zondeval geopenbaard wordt. Dr. J. Koopmans schrijft over Het beroep op de Heilige Schrift, en zegt, dat de situatie van Theologie en Kerk duidelijk in de richting van één fundamenteel theologisch probleem wijst: „dat der hermeneutiek, der leer van de uitlegging der Schrift“. Doch moet niet voorafgaan de vraag, wat de Heilige Schrift is, of wat men van haar geloof? En kan niet eerst dan aan de orde komen die naar de rechte wijze harer uitlegging? Wanneer Dr. J. Koopmans schrijft: „De Heilige Schrift is het getuigenis van Gods openbaring“, blz. 31, ontkent hij daarmee eigenlijk, dat zij ook zelve openbaring Gods is. En wel zegt Dr. Koopmans op blz. 32: „God heeft Zijn Woord gegeven door het woord van profeten en apostelen. Wij gelooven, dat deze getuigen van Christus, die in den Bijbel zijn vereenigd, door God zelf op bijzondere wijze zijn gequalificeerd. Zij allen ontvangen een bijzondere rechtvaardiging van Gods

ander maken ze de ontwikkeling mee der wetenschap. En zoo is te verstaan, dat de Nieuwtestamentici, in hun jonge jaren met de ervarings-theologie — want op haar hebben we het oog — doortrokken, later als vanzelf exegese, inleiding en wat er verder moge zijn, als ervarings-theologen beoefenden. Dat in denzelfden tijd bij de systematici de papieren van Schleiermacher en verwante geesten in waarde daalden, was voor hen van geen betekenis.“⁹⁾

Wat Prof. Grosheide hier zegt van het gebonden zijn aan eenig theologisch stelsel, geldt natuurlijk in niet mindere mate van het beheerscht worden door een wijsgeerige theorie.

Tot dusver hebben we alleen geteekend Dr. A. Kuyper's rusteloos wijzen op de noodzaak eener christelijke of, wat hetzelfde is, calvinistische filosofie. En duidelijk bleek, dat hij de aandacht daarop bleef vestigen tot aan het einde van zijn actief professoraat.

De vraag komt nu vanzelf op: is misschien naden in dit manco voorzien?

Ongetwijfeld is meer dan een studie van betekenis over wijsgeerige kwesties en stroomingen geleverd, maar permanent blijft ook de jongere generatie roepen om een wijsbegeerte, die ten volle met de Heilige Schrift rekt.

Zoo schreef Prof. Dr. T. Hoekstra in 1913: „De Christelijke filosofie staat voor een zeer moeilijke taak. Zij heeft de groote Christelijke gedachten op de bijzondere gebieden (van wetenschap n.l. — C. V.) door te denken en toe te passen. Zij moet de principia der wetenschappen bloot leggen, formuleeren, het verband trachten te ontdekken, om zoo te komen tot eene „einheliche“ wereld- en levensbeschouwing.

9) A.w. p. 7/8.

wega, waardoor alle verder christelijk getuigen afhankelijk wordt gesteld van dit eerste getuigenis. God heeft Zijn Woord gegeven, en Hij heeft het daár, in de Heilige Schrift, gegeven. Zoo zijn wij gebonden het nergens elders dan daár te zoeken, als wij rechtvaardiging behoeven, en aanwijzing voor geloof en leven.“ Maar daarmee wordt de Heilige Schrift toch nog niet als ook zelve Gods Woord beleden. Zoo schijnt (of blijkt) zich hier een principieel verschil met Calvin en het Calvinisme of de Gereformeerden te openbaren. En dat een ander Schriftgeleef als vanzelf tot andere beschouwingen in vele zaken leidt, mag vanzelfsprekend heeten.

S. GREIJLDANUS.

Ds L. A. Brunsting over Prof. Schilder.

Ds L. A. Brunsting, predikant van de First Reformed Church te Sioux Center, Iowa, zond aan „De Reformatie“ een stuk, dat hij in „The Sioux Center News“ geplaatst had, en waarvan hier om de plaatsruimte slechts een gedeeltelijke vertaling gegeven wordt.

„Het rustige uur.“

Laat ons elkander de hand schudden. Het is alles over Dr. Schilders komt hier, en wij hebben alle menschen en predikanten in deze streek uitgenoodigd, hem te ontmoeten. De broeders zijn het eens, dat het beter geweest ware, dat Ds H. J. Kuiper, redacteur van „The Banner“, nooit zijn artikel geschreven had, want het beïnvloedde menschen en predikanten tegen Dr. Schilder. Maar op dezen tijd heeft het artikel geen invloed meer, en de menschen hebben behoefte om Dr. Schilder te hooren. Ik heb zoo veel verzoeken voor Dr. Schilder ontvangen, dat ik niet alles kon schicken. Maar wij hebben ons best gedaan zooveel wij konden.

Op eene andere plaats (in „The Sioux Center News“) kunt gij deze reisroute lezen. Dr. Schilder komt hoogelijk gerecommandeerd als een man van groot inzicht in de waarheden van Gods Woord. Hij is een zeer bekwaam en aangenaam spreker.

Het kost veel geld om te reizen. Dit uitstapje van Dr. Schilder echter is geen persoonlijk uitstapje. Hij reist voor en met een doel. In deze dagen van waterig denken en nevelig leven hebben wij behoefte aan mannen van dit type om ons opnieuw op te wekken. Wij dragen ons penningske bij voor dezen invloed. Hier is een man Gods voor dezen tijd.“

Ds L. A. Brunsting deelt dan mede, wanneer en waar Prof. Schilder te Sioux Center spreken en preeken zou. En op een andere plaats in „The Sioux Center News“ nog wat hem door iemand geschreven was, die Prof. Schilder gehoord had, e.a.

„De drie keeren, dat ik hem hoorde, was hij bewonderenswaardig. Ik denk, dat hij als denker en spreker bijna een eigen klas vormt. Hij doet zeker hier in Grand Rapids de kerken vol loopen. Twee malen toen ik ging, moesten vele menschen terugkeeren. Ik denk, dat hij een groot inzicht heeft in geestelijke waarheden en dat hij eene eenvoudige pakkende (cinching) wijze van preeken heeft.“

S. GREIJLDANUS.

Hulp opleiding predikant Argentinië.

Ook deze week mogen we een gift voor dit doel verantwoorden. Ze bedroeg f 250, en werd mij ter hand gesteld door N.N. te Kampen.

Voor dit bewijs van belangstelling zijn we ten zeerste dankbaar. Mogen we nog eens de aandacht vestigen op het mooie doel, waarvoor deze rubriek werd ingesteld? Giften zullen dankbaar worden verantwoord. Gironummer van Prof. Schilder: 127378.

L. DOEKES.

Van dat ideaal zijn we nog zeer ver verwijderd. Maar hoopvol gaat de Christenwijsgeer aan het werk omdat hij verzekerd is dat de Godsopenbaring in Christus ons in beginsel de solutie voor de problemen biedt.¹⁰⁾

Dit schreef Prof. Hoekstra. Maar wie zijner oud-leerlingen heeft hem niet telkens weer zijn innig verlangen hooren uitspreken, dat het nog eens komen mocht tot een eigen filosofie en dan met name een eigen ken-theorie?

In het jaar 1918 houdt Prof. Honig op de Wetenschappelijke samenkomst der Vrije Universiteit zijn referaat over „De taak der Wijsbegeerte“. En weer hooren we dezelfde idanken: „Ons ontbreekt nog een systeem van christelijke wijsbegeerte, eene filosofie van het calvinisme“, „De nood der tijden vordert zulk een systeem“. Vooral met het oog op de studeerende jeugd hoopt Prof. Honig, dat het tot zulk een systeem spoedig kome. „Negatief, opdat ze niet langer meenen, dat een wijsgeerig systeem van het Calvinisme niet kan verwacht; en positief, opdat ze... onmiddellijk reageeren zullen tegen van onze beginselen afwijkende voorstellingen, ook al hebben deze een schoonen schijn.“¹¹⁾

Prof. Hepp geeft in het nummer van „De Reformatie“, uitgegeven ter gelegenheid van het vijfen-twintig-jarig regeeringsjubileum van Koningin Wilhelmina, een overzicht van de beoefening der filosofie in Nederland gedurende die periode. Na erop gewezen te hebben dat onze wetenschap filosofisch teert op het buitenland, schrijft hij:

„Van hooger belang dan een zelfstandige, nationale filosofie is een zelfstandige christelijke filosofie, en met name eene, die de Gereformeerde

10) „Wat is Christelijke Filosofie?“ „Geref. Theol. Tijdschr.“; XIV, 1 (Mei 1913); p. 24.

11) A.w.; p. 58, 65.